YÜ
Yeni Ümit İlk Yardım Eğitim Merkezi
SAĞLIK BAKANLIĞI YETKİLİ · DİJİTAL KİTAP

SIK GÖRÜLÜR SINAV KONUSU

ÜNİTE 6

Bilinç Bozuklukları ve Ciddi Hastalıklar

USAY, bayılma, inme, sara nöbeti, çocukluk çağı nöbeti, şeker hastalığı, anafilaksi, astım, KOAH, hiperventilasyon

Okuma süresi: 13 dakika

BU ÜNİTEDE

Evde, işte ya da sokakta en sık karşılaşılan ani hastalıkları ve her birinde ne yapıp ne yapmayacağımızı öğreneceğiz.

6.1 · BİLİNÇ

Bilinç ve koma

Bilinç, kişinin kendisinden ve çevresinden haberdar olmasıdır. **Koma**; gözlerin kapalı olduğu, uyandırmanın mümkün olmadığı, yutkunma ve öksürük reflekslerinin azaldığı ya da kaybolduğu uzun süreli bilinç kaybıdır.

USAY	Soru
U · Uyanık	Kişi uyanık mı?
S · Sesli uyaran	Seslenince gözünü açıyor, cevap veriyor mu?
A · Ağrılı uyaran	Ağrılı uyarana tepki veriyor mu?
Y · Yanıtsız	Hiçbir uyarana yanıt yok

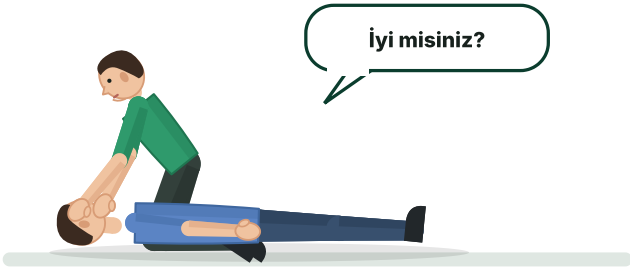
6.2 · İLK YARDIM

Bilinç bozukluğunda

- Bilinç **USAY** ile değerlendirilir, 112 aranır.
- Yaşam bulguları yoksa hemen **Temel Yaşam Desteği**.
- Bilinci tamamen kapalı, yaralanma şüphesi yoksa **derlenme pozisyonu**.
- Bilinci açık ama fenalık, terleme, bayılma hissi varsa **şok pozisyonu**.
- Yaralanma şüphesinde pozisyon ancak boyun korunarak değiştirilir.

⚠ DİKKAT EDİN

Bilinci kapalı kişiye yarı oturur pozisyon verilmez; hava yolu tıkanabilir.

6.3 · BAYILMA

Senkop

Bayılma; beyne giden kan akışının geçici azalmasıyla oluşan kısmi ya da tam bilinç kaybıdır. Korku, heyecan, sıcak, kapalı ortam, aniden ayağa kalkma, kan şekeri ya da tansiyon düşmesi neden olabilir.

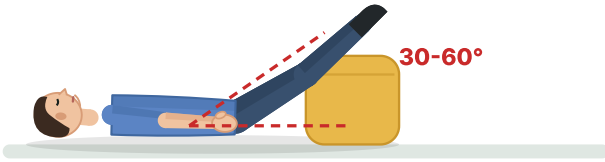
- Düz zemine sırtüstü yatırılır, sıkan giysiler gevşetilir, **şok pozisyonu** verilir.
- Yaşam bulguları izlenir. 20. haftadan sonraki gebe **sol yanına** yatırılır.

⚠ DİKKAT EDİN

Bayılan kişi oturtulmaz; kolonya, amonyak koklatılmaz; yiyecek içecek verilmez; tokat atılmaz.

Bayılmada şok pozisyonu

Bacaklar yukarıda, üstü örtülü

6.4 · BAYILAYAZMA

Karşı basınç manevraları

Bayılmadan önceki yaklaşan bilinç kaybı hissinde, kan basıncını yükseltmek için kaslar kasılır:

Üst vücut
Eller kenetlenip kollar zıt yönlere çekilir; yumruklar sıkılır; çene göğse değdirilir.

Alt vücut
Çömelinir ya da bacaklar çaprazlanıp bacak, karın ve kalça kasları gerilir.

AKILDA TUTUN
Göğüs ağrısı gibi farklı belirti varsa, kişi kaza geçirmişse ya da kanaması varsa bu hareketler **yaptırılmaz**. Düzelmezse derlenme pozisyonu verilir.

6.5 · İNME (FELÇ)

Her dakika beyin hücresi

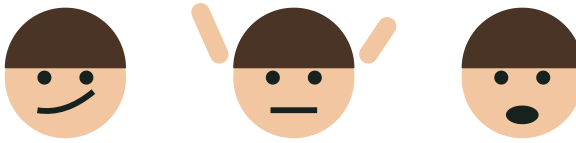
İnme, beyindeki bir damarın aniden tıkanması ya da kanamasıyla oluşur. Ölen beyin hücreleri yenilenmez.

Ani uyuşma, güç kaybı **Konuşma bozukluğu**
Görmede bulanıklık **Ani şiddetli baş ağrısı**
Baş dönmesi, düşme

FAST: Kişiden üç basit komutu yapması istenir (gülümse, iki kolunu kaldır, bir cümle tekrarla). Birini yapamıyorsa inme kabul edilir.

⛔ HAYATİ KURAL

İnme şüphesinde kişi rahat pozisyona alınır, oturamıyorsa derlenme pozisyonu verilir. **Yiyecek içecek verilmez**, kişi yalnız bırakılmaz, 112 aranır.

Gülümse
yüz kayıyor mu?

Kolları kaldır
biri düşüyor mu?

Cümle tekrarla
konuşma bozuk mu?

Birini yapamıyorsa: inme kabul edilir, 112!

6.6 · SARA (EPİLEPSİ)

Nöbeti durdurmaya çalışmayın

- Etraftaki zarar verebilecek eşyalar uzaklaştırılır, başın altına **yumuşak bir malzeme** konur.
- Nöbet boyunca kişi gözlemlenir, süresi not edilir.
- Nöbet bitince **derlenme pozisyonu** verilir; tam uyanana kadar yalnız bırakılmaz.

⚠ DİKKAT EDİN

Kişi tutulmaz, bağlanmaz; çenesi açılmaz, ağza parmak ya da cisim sokulmaz; su dökülmez; yiyecek içecek verilmez.

112'yi arayın: ilk nöbetse, 5 dakikadan uzun sürdüyse, tekrarlıyorsa, yaralandıysa, bilinç açılmıyorsa ya da yaşam bulgusu yoksa.

6.7 · ÇOCUKLUK ÇAĞI NÖBETİ

Ateşe bağlı havale

Beş yaş altı çocuklarda **38°C ve üzeri ateş nöbete yol açabilir**: kaslarda sertleşme, kontrolsüz kasılma, gözlerde yukarı kayma, morarma.

- Çocukluk çağı nöbetinde 112 **mutlaka** aranır.
- Giysiler çıkarılır, çevre yastık ve battaniyeyle güvenli hâle getirilir.
- Derlenme pozisyonu verilir; oda sıcaklığında su ve temiz havluyla vücut ısısı düşürülür.

> ⚠ DİKKAT EDİN
> Çocuğun üzerine **soğuk su dökülmez**.

6.8 · ŞEKER HASTALIĞI

Düşük ve yüksek kan şekeri

Kan şekeri düşüklüğü
Güçsüzlük, terleme, titreme, çarpıntı, konuşma bozukluğu, uykuya meyil. Bilinci açıksa **şeker** ya da meyve suyu, şekerli süt verilir; 10-15 dakika beklenir.

Kan şekeri yüksekliği
Susuzluk, kuru cilt, hızlı nefes, nefeste **çürük elma (aseton)** kokusu. Bilinci açıksa su içmeye teşvik edilir.

⛔ HAYATİ KURAL

Düşüklük mü yükseklik mi ayırt edemiyorsanız bilinci açık kişiye **şeker verin**. Kan şekeri düşüklüğü hızla öldürebilir. İnsülin yapılmaz; bilinci kapalı ya da nöbet geçiren kişiye ağızdan bir şey verilmez.

Şeker

Meyve suyu

10-15 dk
bekle, düzelirse sürdür

Bilinci açıksa ve ayırt edemiyorsanız: ŞEKER verin

6.9 · ANAFİLAKSİ

Şiddetli alerji

Anafilaksi; arı sokması, yer fıstığı, ilaç gibi alerjenlere karşı ağız, dil ya da boğazda şişmeyle hava yolunu daraltan, hayatı tehdit eden şiddetli alerjidir.

Yüz, dudak, dilde şişme **Kurdeşen**

Hırıltılı solunum **Ses kısıklığı**

Baş dönmesi, bayılma

- Bilinci açıksa rahat nefes alacağı pozisyon verilir, 112 aranır.
- Bilinci kapalıysa alerji kartı ya da bilekliği aranır, yaşam bulguları izlenir.

6.10 · NEFES DARLIĞI

Astım, KOAH, hiperventilasyon

- **Astım ve KOAH:** Kişi rahat nefes alacağı **oturur pozisyona** alınır, zorla yatırılmaz; pencere açılır, sıkan giysiler gevşetilir, kendi ilacını (inhaler) kullanmasına yardım edilir.
- İlaçtan sonra **5 dakikada** düzelme yoksa 112 aranır.
- **Hiperventilasyon** (stresle çok hızlı nefes): el ve ağız çevresinde karıncalanma, baş dönmesi olur. Güven verilir; burundan yavaş nefes alıp, büzülmüş dudaklardan yavaşça vermesi sağlanır.

SIRADAKİ ADIM

Çalışmaya devam edin

📚 İlk Yardım Dijital Eğitim Kitabı
Diğer ünitelere geçmek için dokunun

YENİ ÜMİT İLK YARDIM EĞİTİM MERKEZİ

📍 Mareşal Çakmak, Bağcılar Cd. No:114 D:B, 34160 Güngören/İstanbul

📞 **(0212) 642 44 99**

💬 WhatsApp: **+90 546 549 40 77**

SOSYAL MEDYA HESAPLARIMIZ

📘 **facebook.com/ilkyardimegiticiegitimi**

📸 **instagram.com/yeniumitilkyardim**

EĞİTMEN NOTU

Bu üniteyi tamamladınız. Kırmızı “Hayati Kural” kutularını bir kez daha okuyun; bir hayat kurtarmanız gerektiğinde aklınıza ilk gelecek olanlar onlardır. Sonra ünite testini çözün.